

es saig



Unes reflexions en veu alta

Pensam que hi ha motius per estar preocupats. Per què deim això? Perquè quan encara falta un any llarg per a les eleccions municipals, ja estan en marxa les maniobres de captació de vots a base de joc brut i de desqualificacions; i, pel que hem sabut, sembla que també amb insults personals. No entrarem en detalls del que ha passat amb l'Associació de la Tercera Edat, ja se n'ha xerrat massa i ha sortit als papers, però és deplorable voler manipular entitats i organitzacions que haurien d'estar per damunt de lluites partidistes. I s'ha de condemnar sigui qui sigui qui ho faci. No sabem fins a quin punt ha quedat tocada l'associació i la seva junta directiva; d'altra banda, seria llastimós, ben deplorable, que acabàssim amb dues associacions per als nostres vells.

Ens semblaria molt bé, fins i tot convenient, que els partits de l'oposició (ens referim al nostre municipi) tenguessin el seu butlletí informatiu per fer públics i criticar els errors i mancances de l'equip governant; o que aprofitassin els mitjans que ja existeixen per difondre el seu programa i fiscalitzar l'actuació dels seus adversaris polítics, denunciant tot allò que al seu parer sigui equivocat o fins i tot il·legal. Això seria desitjable. Però que, escudant-se en l'anonimat, qualcú promogui una campanya detractora no és elegant ni vàlid; i amb aquest "qualcú" no prejutjam ni apuntam qui està al darrere d'aquestes cartes anònimes enviades a unes persones concretes no sabem amb quin criteri. Simplement rebutjam la manera d'actuar, tirant la pedra i amagant la mà. Que hi ha fets i decisions discutibles i criticables ningú no ho dubta, però s'han de qüestionar allà on pertoca i com manen les normes de convivència i l'activitat política. Si no es fa així, només es fomenta el xerrar de la gent i possiblement sigui tirar-se terra damunt.

Bé, deixem-nos de sermons i recordem el tema del moment que acapara l'atenció de les agències informatives i dels comentaristes: l'alto el foc permanent per part d'ETA. És una notícia positiva que s'hauria de saber aprofitar per acabar amb el malson d'aquest terrorisme; no és una simple treva, com altres vegades, sinó un compromís de no fer servir la violència mentre es troba una sortida i una solució dialogada; amb el diàleg la gent es pot entendre, sense parlar no hi ha entesa possible. Cal aprofitar la indubtable feblesa de l'organització per posar fi a una situació que ha costat massa vides; seria imperdonable malbaratar per enveges i gelosies l'oportunitat d'aconseguir una pau definitiva.



PORTADA

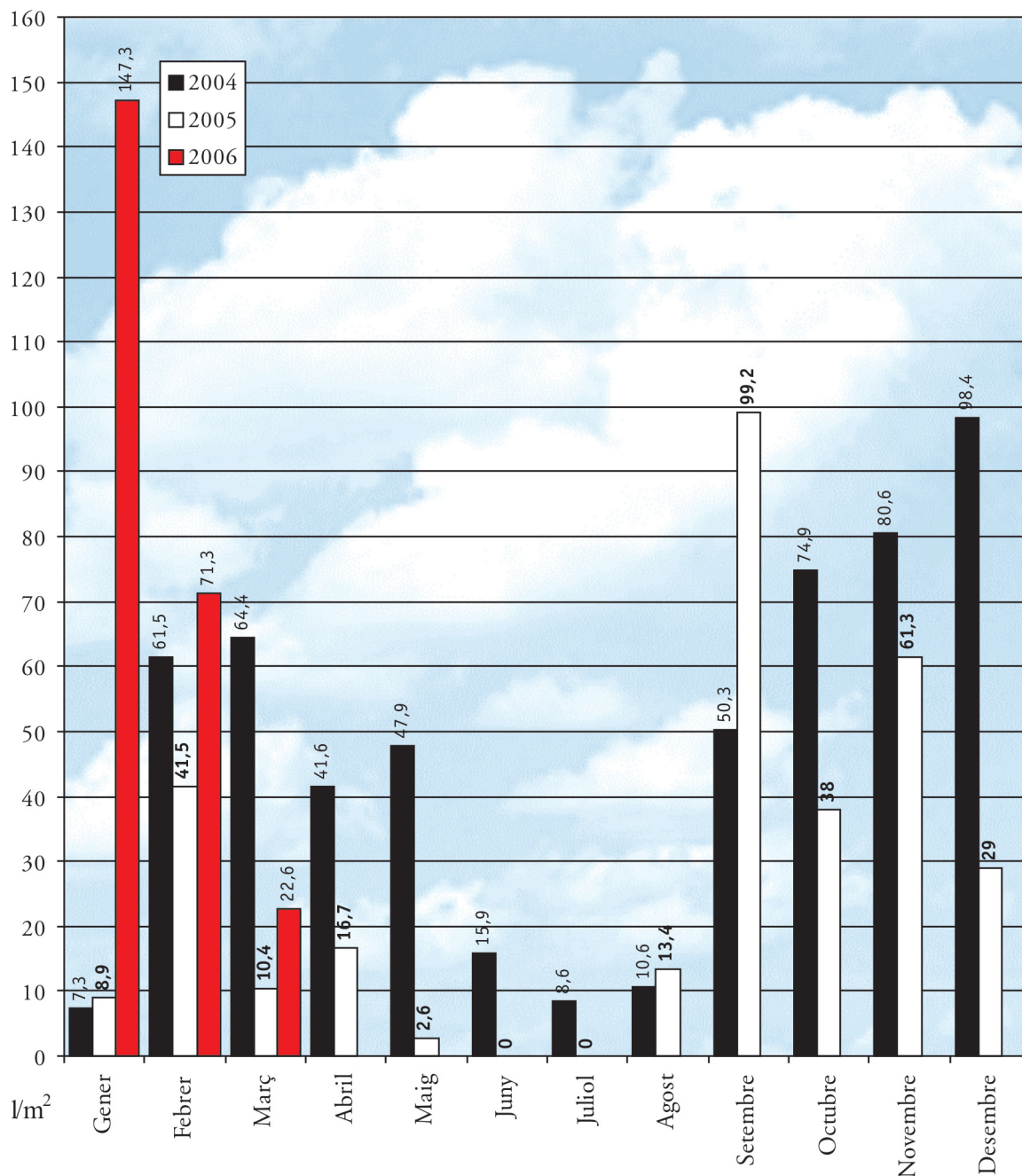
Puig de ses Bruixes

Fotografies de Miquel Serra



Sumari

- 02** Editorial
- 04** Pluviòmetre
- 05** Calaix de sastre
- 06** M'han dit que diuen
- 07** Moviment demogràfic
- 08** Sabeu on és?
- 09** El sant del mes
- 10** Biblioteca Municipal d'Algaida
- 11** Centre Universitari d'Algaida
- 12** Plana Pinera
- 13** Glosa
- 14** Parròquia d'Algaida
- 15** Noticiari de l'Obra
- 16** Una passejada, dues estampes...
- 17** Fa vint anys
- 18** Flora d'Algaida
- 19** Fa anys
- 20** Sobre astronomia
- 22** Any Tirant
- 24** Notícies d'arxiu
- 26** Ens heu de fer una glosa
- 30** PSM-EN d'Algaida
- 32** La vida, el dret i la justícia
- 36** Una xerradeta amb...



Sembla que el temps vulgui rescabalar un poc el dèficit de pluges de l'any passat. Després d'un gener molt bo, el febrer també va complir i a finals de mes va ploure amb certa abundància i de manera ordenada; això va fer que el total de febrer fos de 71,3 litres. En conjunt, l'any agrícola es presenta bé i en camí d'arribar al manco a la mitjana.

El mes de març (fins dia 26) ha estat magret, amb només 22,6 litres, una quantitat que possiblement sigui definitiva perquè pareix que acabarem el mes amb un anticicló molt potent. Ha arribat la primavera.

Perpinyà, la catalana

No faig aquest escrit per rememorar els valors històrics i monumentals de Perpinyà, que són notables. Podria parlar, per exemple, del Palau dels Reis de Mallorca, que mereix més d'una visita i més d'un comentari. Però no. Si ara trec a rotlo l'eslògan amb què la capital rossellonesa es presenta al visitant, és perquè crec necessari recordar que el nom de la ciutat va estar molt de moda a Espanya ara fa dos anys.

Avui, dos dies després que ETA fes públic el seu comunicat d'alto el foc permanent, els mitjans de comunicació no parlen d'altra cosa. S'ho paga, la notícia. Hi ha comentaris per a tots els gustos, des dels més entusiastes als més reticents, passant pels revestits d'un toc de prudència molt vistós. S'han començat a fer públics els detalls de les negociacions entre el Govern espanyol i el grup armat; ja sabem, per exemple, que es reuniren a Ginebra i a Oslo. I segurament quan tu, lectora o lector, llegeixis aquest paper, en coneixerem més coses.

Però curiosament ningú no recorda —millor dit, fins avui divendres 24 de març ningú no ha recordat— que per uns fets semblants, ara fa poc més de dos anys, es va produir un gran escàndol polític i mediàtic. És clar que aleshores hi varen intervenir: uns protagonistes repetits, ETA; una altra ciutat, Perpinyà; i —ui, quina por! — un protagonista diferent, l'independentista Carod-Rovira. Ginebra i Oslo, les seues de les segones negociacions, han tengut mala sort: m'atrevesc a pronosticar que no gaudiran de la mateixa fama que Perpinyà.

Per què abans tant d'escàndol, que va arribar fins al linxament moral de Carod, titllat fins

i tot de terrorista, i ara no? Segurament la pregunta admet més d'una resposta. Però primer que formulem cap casta d'hipòtesi, convé recordar que les negociacions de Perpinyà escandalitzaren, no en mancària d'altra, els sectors de què formen part (perquè ens entenguem) el PP, l'ABC, *La Razón* i *El Mundo*. Però també escandalitzaren, i molt, el sectors on s'enquaden (i ens continuem entenent) el PSOE, *El País* i la SER. Tothom va cridar. Ara s'ha demostrat que la hipocresia va campar a l'ample durant setmanes per tots els sectors.

Després del temps passat, ja coneixem un dels fruits de les negociacions entre Carod i ETA: un alto el foc del grup terrorista a Catalunya. Amb arguments d'una demagògia fora mida, sense voler entrar a analitzar què es podia aconseguir i què no, els sectors escandalitzats rebutjaren l'acord de pau i el qualificaren d'insolidari, perquè no es feia extensiu a tot l'Estat. L'argumentació era tan pobra i miserable com si ara qualcú, fent un ús encara més exagerat de la demagògia, desqualificàs l'acord actual perquè no acaba amb el terrorisme islàmic ni amb la violència a l'Iraq. No seré jo qui ho faci: per a mi, l'alto el foc d'ETA és una notícia excel·lent; tots ens en podem felicitar.

He deixat plantejada una pregunta. Sense cap ànim d'ofendre ningú, donaré la meua resposta. S'escandalitzaren perquè els negociadors de Perpinyà eren, uns terroristes, i l'altre demòcrata? No. Feren escàndol perquè eren, uns bascos, i l'altre català, i tots independentistes. Aquests només poden parlar quan, com i de què volen els espanyols. Fins aquí podíem arribar.

Moltes vegades hem sentit el comentari que Algaida és un poble “mort”, on no hi ha res que valgui la pena. Un dia d'aquests, a una rotlada, es parlava de la quantitat d'associacions, entitats o grups, en general, que hi ha al poble, i que “funcionen”, més o manco, i sortiren molts que fan feina. Ara no els anomenarem perquè seria llarg, i en deixàriem més d'un parell, però basta veure les activitats que es fan al Pere Capellà i devers les Escoles, per comprovar que al poble hi ha bastant vitalitat. Només voldríem parlar de dues de les entitats que mouen més gent: el futbol, i l'esport en general, i l'associació de la tercera edat. Bé, de l'esport no hi ha gaires comentaris a fer: durant els anys setanta i vuitanta l'equip de Regional (Primera o Preferent, segons com anava la cosa) era la part fonamental. Avui pesen més els equips de més jovenets i jovenetes que l'equip “dels grans”. Si hi afegiu altres esports (bàsquet, volei, bicicletes, futbet,...), comprovareu quanta gent participa en allò de mens sana in corpore sano, que deien els llatins.

Però del que volíem parlar és de l'Associació de Gent Major, que ja duu molts d'anys de vida dins el poble. Al quadre dels fundadors, penjat al bar del Pere Capellà, ja en queden ben pocs entre nosaltres, i això vol dir que han passat anys. Si el mes passat trobàvem que no haviem de parlar, aquí, d'un problema que va sortir, perquè el trobàvem massa seriós, avui volem dir que hem sentit que a una berenada (multitudinària, com quasi sempre que hi ha menjar) el President (dimitit, o no dimitit, que això no ho tenim gaire clar) va posar les coses clares: més o manco va dir que hi haurà

eleccions, que ell s'hi tornarà presentar, i que tothom que vulgui s'hi pot presentar; el que no és admissible és que li telefonin, anònimament, i l'insultin. Per cert, que voldríem fer una oferta a la junta d'aquesta, i de les altres entitats, de les planes de la nostra revista: està oberta a publicar qualsevol informació, i gratuïtament.

Això sí, les informacions haurien de ser en català; ho deim perquè el mes passat rebérem un parell (mallorquí) de “conyes” sobre el bilingüisme d'Es Saig, i vàrem haver d'acotar el cap i fer el despistat. Les notes que ens pugueu fer arribar es publicaran en català. I no passeu pena per les possibles faltes, tenim una bona correctora, que no us farà quedar malament. Bé, resumint, i repetint el que venim dient des de l'aparició de la revista, les seves planes estan obertes a tothom. Per cert, que aquest mes hauríem de procurar ser breus, ja que de cada dia la revista és més gruixuda. I pensar que l'any 80, quan va sortir el primer número, un dels possibles problemes que es va plantejar era si hi hauria material suficient per sortir cada mes... I, ja ho veis, n'hi ha com a massa i tot, d'escriguera.

Aquest any 2006 i pel que fa a pluges, no va malament, podríem dir que va prou bé: gener i febrer es comportaren molt millor del que és normal, i fora vila està francament bella: tot és verd, amb unes tonalitats variades, que a vegades es rompen amb un camp groc encès, de ravenisses,... que no agraden gens a l'amo de la finca, però que fan guapo. El que hem

vist, i n'hem sentit parlar molt, és la quantitat d'espàrrecs que han sortit: només veus "camionadors" i "caminadores" (aquesta igualtat de sexes...) amb manades d'espàrrecs cap a casa. No sé qui va dir que no eren gaire saludables per als ronyons,... hauríem de demanar als metges si han notat més problemes... o si és una teoria falsa.

Ens han dit que han posat unes casetes ben guapes per amagar els contenidors de fems (a Pina ja fa molt que hi eren). El comentari que hem sentit és que no n'hi ha prou, ni de molt: els voltants segueixen molt bruts. I més o manco això ens han dit del punt verd de l'Escorxador: un merder. De solucions, n'hem sentides de tots colors: la més freqüent, és allò de "garrotada"; a qui ho fa malament, multa. Tot això és bo de dir, però suposam que és mal de fer aplicar-ho. I no només perquè tots ens coneixem, sinó sobretot perquè tot es tradueix en doblers: tot això resulta car d'aplicar. Pareix que la recollida tres pics per setmana ja no és suficient... o falten contenidors...

Bé, hem quedat que havíem d'escriure poc i ens hem allargat massa. A veure si passam una Setmana Santa tranquil·la, i cap a Castelltix falta gent. Ens han dit que la participació als Premis Castelltix és molt alta, i que ja s'han consolidat com uns premis importants, no només dins Mallorca; hi participa gent de tots els Països Catalans (i és que aquests premis no són com els de Palma, que són bilingües; aquests han d'estar escrits en català).

Defuncions

Francisco Milla Castro

Va morir dia 5 de març
als 83 anys.

Margalida Trobat Capellà

Morí dia 13 de març
a l'edat de 83 anys.

Rosa Bauzà Bibiloni

Ens deixà dia 17 de març.
Tenia 96 anys.

Rectificació:

Antoni Puigserver Oliver

El mes passat va sortir que va morir
a l'edat de 73 anys i s'ha de corregir
perquè fou a l'edat de 68 anys.

Naixements

Blai Martínez García

Fill de Ricard i Diana.
Va néixer dia 13 de març.

Andreu Roca Márquez

Fill de Pedro José i Margarita.
Va néixer dia 22 de març.

Joan Salas Reinés

Fill de Gabriel i Maria Antònia.
Va néixer dia 30 de març.

Un **cul de sac** és un carrer, camí o carretera que no tenen sortida, (aquest és el motiu de la fotografia d'avui).

El **cul**, és la part posterior del cos humà i dels altres vertebrats, en la qual està situat l'orifici d'expulsió dels excrements.

“Besar el cul” a qualcú: és actuar servilment o adular una altra persona amb mires interessades.

“Anar de cul”: és estar molt enfeinat, estressat, apurat,...

“A prendre pel cul”: expressió grollera que es fa servir per desfer-se d'algú que és molest.

“Ser cul i merda”: es diu quan dues persones s'avenen molt, que congenien bé.

“Tenir el cul obert”: se'n diu de qui no tanca bé les portes en passar, o de qui fa molts de pets o bufes.

“Qui vol peix, que es banyi el cul”: vol dir que no s'obtenen bons resultats, sense exposar-se o arriscar-se.

“No li poden tapar el cul amb set flassades”: es diu d'una persona molt creguda i satisfeta d'ella mateixa.

“Qui té cul no pot dir pet a un altre”: vol dir que tots ens podem equivocar qualche vegada.

Topònim

“Es Cul des Sac”, accident geogràfic del terme d'Andratx, situat entre el coll Andritxol i el puget Blanc.

Cançó

Set senalles, catorze anses;
set parells, catorze muls;
si ajunten cent i vint culs,
són dos-centes quaranta anques.

Pista

Per trobar aquest cul de sac, s'ha de passar vora un antic hostel i agafar un camí asfaltat que en temps primer, menava a una gran possessió, avui desapareguda, que abarcava quasi tot el quarter IV del nostre terme municipal. És un cul de sac provocat per la modificació del traçat d'una carretera.

Solució del mes passat

L'escultura protagonista a es saig de març, estava situada dins els jardins de davant l'Aula de Gramàtica del monestir de Cura, just on hi ha actualment la nova estàtua de Ramon Llull, i a l'espera que la tornin a col·locar, a un lloc a prop.



Pasqua



Aquest mes no parlarem d'un sant, sinó d'una festivitat que és cabdal per al cristianisme, ja que al voltant de la Pasqua s'organitza tot l'any litúrgic; és una festa que es prepara amb uns dies de dejuni, la Quaresma, i es perllonga durant cinquanta dies, Pentecosta.

Inicialment és una festa jueva en commemoració de l'alliberament d'Egipte; era una festa de pastors en què el cap de família sacrificava l'anyell, amb sang untaven les portes i després es menjaven l'animal ritualment; el nom grec -paskha- significa "sofriment", "passió" i els cristians hi commemoren la mort i la resurrecció de Crist i d'aquí ve el nom de Pasqua de Resurrecció, Pasqua florida o simplement Pasqua.

Aquesta festa mòbil és una reminiscència del calendari lunar, que encara regeix en determinats pobles, per exemple en el món musulmà. L'actual fixació de la Pasqua es va aprovar al concili de Nicea l'any 325. Com sabeu, Pasqua cau el primer diumenge després de la primera lluna plena que segueix a l'equinocci de primavera. Com que aquest equinocci és el 21 de març, resulta que Pasqua pot coincidir amb qualsevol data entre el 23 de març i el 26 d'abril, si no ho hem calculat malament; el fet és que aquesta mobilitat d'un mes llarg provoca problemes i malestar en diversos estaments. A nivell escolar, el darrer trimestre pot ser prou llarg o irrisòriament curt; i pel que fa a les vacances uns anys coincideixen amb un fred hivernal i cal anar a esquiar, mentre que altres ja són pròpies de sol i platja. Tant a mestres com a agents de viatges els aniria bé saber que aquestes festes es fan en una data determinada; és normal, per tant, que s'hagi iniciat una campanya en aquest sentit, si bé hem d'entendre que l'Església es mostri refractària a canviar el sistema de fixació, malgrat que sigui un sistema que es determinà fa 1700 anys i potser fóra aconsellable revisar-lo.

Bé, acabam i de fet no hem parlat de la festa, una festa grossa que tots sabeu el que representa. Enguany cau bastant tard, dia 16 d'abril. Encara farà fred? S'haurà encalencit el temps? Enteneu el neguit dels agents turístics? Quina proposta han de preparar per als seus clients?

Quant al refranyer, considera de mal averany que caigui el mes de març: "Pasqua marçal / porta mal any", "Pasqua marcenca / fam i pesta primerenca". I diu que pluja per Pasqua és alegria dels pagesos: "Pasqua plujosa / collita abundosa".

Donacions

Durant el primer trimestre de 2006, el fons de la Biblioteca Municipal s'ha ampliat amb 391 exemplars, provinents de l'adquisició directa de l'Ajuntament d'Algaida, dels llibres rebuts del Centre Coordinador de Biblioteques del Consell de Mallorca i de les donacions d'entitats i particulars. Des d'aquí volem agrair les aportacions d'Antoni Cañellas, Josep Gomila Puigserver, Albert Herranz, Gabriel Janer Manila, Francesc Llavina, Jaume Serra Adrover i Elionor Serra Oliver que han fet a la biblioteca, donacions que ja estan a la disposició de tothom.

Novetats de premsa periòdica

Des del passat mes de gener, i gràcies a l'aportació del Consell de Mallorca a través del Centre Coordinador de Biblioteques, a més de les publicacions periòdiques *Lluc*, *El Mirall*, *Es Saig*, *El Temps* i del *Diari de Balears*, rebem regularment totes aquestes altres, de temàtica diversa, que estan a disposició de tots els lectors i lectores:

Automòvil, *Avenç*, *Bonart*, *Cucafera*, *Descobrir Cuina*, *Descubrir el Arte*, *Enderrock*, *Fantasy Zeppelin*, *Fotogramas*, *Integral*, *Lletres*, *Más Allá*, *Mueble*, *Muy Interesante*, *Nat*: *Descubreix la Natura*, *National Geographic*, *PC World*, *Randa*, *Revista dels Súpers*, *Rolling Stone*, *Sàpiens*, *Solo Bici*, *Solo Moto Treinta*, *Sport Life* i *Viajar*.

Horari de la biblioteca

De dimarts a divendres, de 16.30 a 20.00 hores

Dissabtes, de 10.00 a 13.00 hores.

Novetats de Ciències Socials

Filosofia en la escuela. La práctica de pensar en las aulas. Grao, 2005.

ALCARAZ, E. ; et alii. *Diccionario de términos de marketing, publicidad y medios de comunicación*. Ariel, 2005.

ÁLVAREZ SAAVEDRA, F. *Caso resuelto*. Planeta, 2004.

BARKER, J. *El sense sentit del terrorisme*. Inter-món Oxfam, 2004.

CHARVET, J. P. *La alimentación. ¿Qué comemos?*. Larousse, 2004.

GUERRERO SALOM, E. *El Parlamento. Qué es, cómo funciona, qué hace*. Síntesis, 2004.

HOBBS, T. *Elementos de derecho natural y político*. Alianza, 2005.

ICASURIAGA, S.; DOLS, M. *Las primeras escuelas públicas a Calvià de 1840 a 1977*. Ajuntament de Calvià, 2005.

MACFARLANE, A.; MCPHERSON. *Bulling. Quan els joves són víctimes i agressors*. Bromera, 2004.

MANRESA, A.; ROQUE, J. M. "La Caixa". *Un segle d'història a les Balears (1904-2004)*. La Caixa, 2004.

PAXTON, R. O. *Anatomía del fascismo*. Península, 2004.

RODRIGO, N. *La bolsa contada con sencillez*. Maeva, 2005.

ROLLET, C. *La población en el mundo*. . Larousse, 2004.

STUCKRAD, K. *Astrología. Una historia desde los inicios hasta nuestros días*. Herder, 2005.

TAIBO, Carlos. *Para entender el conflicto de Kosova*. Libros de la catarata, 1999.

VICENS SANCHO, A. *Vestimenta tradicional mallorquina*. El Far, 2005.

VICENS, F. *El cant de la Sibil·la a Mallorca*. Documenta, 2004.

Cicle de conferències de la UOM

Què és la UOM?

La UOM és la Universitat Oberta per a Majors que promou la Universitat de les Illes Balears. La UOM imparteix per als pobles de les Balears tota una sèrie de conferències dirigides al públic en general. Les conferències, com podeu comprovar, abracen temes diversos i tenen una objectiu divulgador.

Com ja hem esmentat les conferències estan obertes a tothom i, des d'aquí, convidam tothom a assistir-hi. Les persones que participin a totes les conferències del cicle rebran un diploma d'assistència que es lliurarà divendres dia 2 de juny.

Totes les conferències tendran lloc a les 21.00 hores a l'auditori del casal Pere Capellà d'Algaida (C/ des Cavallers, 22).

Per a inscripcions o per a més informació: Centre Universitari d'Algaida. De dimarts a divendres de 16.30 a 20.00 hores i dissabtes de 10.00 a 13.00 hores. Tel.: 971 66 56 79. A/e.: biblioteca@ajalgaida.net

UOM: Ajuntament d'Algaida, Govern de les Illes Balears, S'Institut, Consell de Mallorca, Banca March i Universitat de les Illes Balears.

Divendres, 28 d'abril de 2006

Conferència: *Les energies renovables*. A càrrec de Ramón Berguerio López, professor del Departament de Química de la UIB.

Divendres, 5 de maig de 2006

La vegetació de les Illes Balears: els sistemes dunars. A càrrec de Llorenç Gil Vives, professor del Departament de Biologia de la UIB.

Divendres, 12 de maig de 2006

Conferència: *Dieta mediterrània i salut*. A càrrec de Joan Ribot Riutort, professor del Departament de Biologia Fonamental i Ciències de la Salut de la UIB.

Divendres, 19 de maig de 2006

Conferència: *Canvis en els sentits*. A càrrec de Julia Gallo Estrada, professora del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia, i Arturo Soriano Cameno, enginyer tècnic industrial, expert en Ergonomia.

Divendres, 26 de maig de 2006

Conferència: *El teatre popular dels cinquanta-seixanta*. A càrrec de Maria Magdalena Alomar Vanrell, professora del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la UIB.

Divendres, 2 de juny de 2006

Conferència: *Activitat física, salut i benestar*. A càrrec de Pere Palou Sampol, professor del Departament de Pedagogia i Didàctiques Específiques de la UIB.

Centre Universitari d'Algaida

Crònica d' un xafarder

Ah, la primavera !!... Ja ho diu la dita que la sang altera i, pel que sembla, això també afecta la vida tranquil·la que sol dur el poble. Són diversos els "projectes" que es volen posar en marxa i gairebé tots parteixen de la iniciativa popular; i això pens que està molt bé.

Per una banda, fa un grapat de mesos que el jovent es reuneix a Can Lluís per mirar de crear una associació juvenil (el COF), amb l'objectiu principal de ser el "motor" de la vida social del nostre poble.

L'altra curolla que es maneja potser sorprengui més d'un i sembli tot, a priori, com un impossible... Aquesta no és altra que la de fundar un club esportiu de futbol. Feia molts d'anys que no s'havia sentit sols parlar del tema i la veritat és que un no sap si s'havia plantejat mai de manera seriosa aquesta possibilitat. Però la realitat que hi ha il·lusiona més d'un, ja que són prop d'una vintena els joves que estan disposats a formar un equip, amb el nom de Pina com a bandera, i competir a la lliga per guanyar el màxim de partits possibles. Ja hi ha hagut un parell de reunions i el que ha quedat clar és que les ganes hi són, ara tan sols falta una mica de suport de tota la gent pinera i que l'Ajuntament no doni l'esquena a aquesta qüestió per tal de tirar-la endavant.

Ja que parlem de reunions, hem de remarcar la que també es va fer al casal nou de Can Lluís per tal d'informar els piners sobre el projecte municipal Agenda Local 21 (supòs que n'haureu sentit parlar) i fer una presa de contacte amb l'empresa que ho duu a terme. La participació ciutadana va ser més aviat escassa, tot i que s'ha de dir que el

temps no va acompanyar gaire. Pel que he sentit va ser prou interessant, ja que cadascú va poder dir la seva, posant a la taula els diferents problemes que patim els que vivim a Pina. Durant els mesos que vénen hi haurà més reunions, per tal que l'empresa encarregada del projecte segueixi recaptat informació dels ciutadans, per llavors contrastar-la i trobar-hi remei.

Els que no tenen remei són els integrants de la Germanor, que no perden corda i continuen tenint idees de bomber. La darrera: penjar a la façana de l'església un cartell ben gros en commemoració del seu 6è aniversari (volen emular-ne un altre que ja hi havia a l'altre campanar)... idò, per molts d'anys!

Ja que estam de celebracions, bastant fou la gent que es va animar a participar a la festa de Carnestoltes que va organitzar el COF a Can Lluís. Moltes disfresses i més rialles encara. Era, si més no, el que es podia esperar de tal esdeveniment. L'únic negatiu a dir va ser la poca presència de gent gran o mitjana edat a la festa, una vertadera llàstima.

Medalles

Neteja dels camins

No fa gaire, un particular va decidir agafar el seu motoret de serrar (o l'esbroadora...) i va fer net el camí públic que passa pel pont de Son Campà (devora Son Corró). Així doncs "chapeau" per ell, ja que si haguéssim d'esperar que ho fes l'Ajuntament (crec que és una de les seves tasques) podríem esperar d'asseguts.

Garrotades

Segona festa de disfresses

Resulta que tres dies després d'haver-se fet la festa de Carnestoltes, que en "teoria" havia de ser la de tot el poble, un grup de persones decideixen fer-ne una altra pel seu compte al mateix lloc on s'havia fet l'anterior (al casal de Can Lluís). Pens que al poble som poquets, per encara fer-ne parts i quarts.

Parets esbaldregades

Com a conseqüència de la gran quantitat de pluja que va fer durant el darrer mes, molts foren els esbaldrecs de paret que caigueren enmig de la carretera Pina-Sencelles. El que resulta curiós es que vengueren els treballadors de "manteniment" per retirar-los, i què en feren?... idò ho carregaren tot i ho tiraren tot a la finca de davant. No sé el que deu pensar de tot això l'amo del bocinet de terra...

Animals a lloure

Per si gaire gent no ho sap, els animals se'ls ha de dur fermats per dins del poble, sobretot si es tracta d'un ca de mides considerables. Per favor, una mica de civisme, ja ho sabem que no mossega (a l'amo) però ho pot fer.

I per afegir-ne més al banyat, encara n'hi ha que deixen qualche llosa parada (una merda, dit de manera més subtil) enmig del carrer. Ah!... la solució per evitar això tampoc és posar bolquers als animals, ja que n'hi ha que els troben per damunt les teulades de ca seva... ja ho va dir un:
- Viure per veure.

Lloança al poble d'Algaida

(1)

Sa persona alabarà
sa terra on va néixer
perquè bona anyada espera
quan el bon temps li vendrà.
Un, perquè hort posseirà;
s'altre perquè té muntanyes;
s'altre perquè s'aigua el banya
per tenir costa de mar.

N'és molt digne d'admirar
un poble al cor de Mallorca,
a pesar que no té costa
ni platja devora mar.
Té muntanya i bell pinar
i tothom que s'hi acosta
diu que hi fa molt bon estar
dins Algaida que és ca vostra.

(2)

Una zona preciosa
dins nostra Mallorca hi ha;
l'adorna el bell pinar
i la mata olorosa.
La gent s'hi sent molt *ditxosa*
dins tan perfumat jardí
i també hi podrà gaudir
la seva frescor agradosa.

Déu la volgué protegir
donant-li tal facultat,
dins aquest sector *nombrat*
s'hi troba el poble algaidí.
Els qui podreu viure-hi
bona salut *disfrutau*
i a la Verge de la Pau
vol la gent festa fer-li.

Lletra i música
Climent Garau i Salvà

Setmana Santa i Pasqua 2006

Dimecres 5 d'abril

A les 20 h. Celebració de la Penitència. A l'església

A les 21 h. Reunió per preparar l'Hora Santa de Pregària. A la rectoria.

Dissabte 8 d'abril

A partir de les 15 h. Es faran els rams per a la benedicció. A la portassa de la rectoria.

Diumenge 9 d'abril. *Diumenge de Rams*

A les 11 h. Benedicció de rams a l'exterior del casal Pere Capellà. A continuació, processó pels carrers: Cavallers, Plaça, Bisbe i Església, amb la participació de la Banda de Música d'Algaida. Després missa.

Dimecres 12 d'abril

A les 19.30 h. Missa crismal a la Seu.

A les 20 h. Es muntarà la Casa Santa. És necessària l'ajuda de tothom. Les persones que ho vulguin hi poden dur rams. A l'església d'Algaida.

Dijous 13 d'abril. *Dijous Sant*

A les 21 h. Celebració de la Santa Cena. A continuació processó pels carrers: Església, Rei, Plaça, Aigua, Roca, Palma i Església. Amb la participació de la Banda de Música d'Algaida.

A les 23 h. Hora Santa de Pregària. A la capella del Roser de l'església.

Divendres 14 d'abril. *Divendres Sant*

A les 21 h. Celebració de la Passió del Senyor. A l'església.

Després de la celebració. Es retirarà la Casa Santa. És necessària l'ajuda de tothom.

Dissabte 15 d'abril. *Dissabte Sant*

A les 21 h. Vetla Pasqual. A l'església.

Per començar.- S'encendrà el Foc Nou davant el portal lateral de l'església.

Diumenge 16 d'abril. *Diumenge de Pasqua*

A les 11 h. Processó de l'Encontre pels carrers de costum amb la participació de la Banda de Música d'Algaida. A continuació missa.

Dimarts 18 d'abril.- *Dimarts de Pasqua*

A les 12 h. Missa a l'antiga església de Castellitx.

A les 13.30 h. Paella a benefici de les obres de la Parròquia.

Les activitats que hem planificat per als propers mesos d'abril i maig són les següents:

Excursió: diumenge dia 23 d'abril, a la talaia Moreia

Aquesta és una torre de vigilància situada a la península d'Artà, dins el parc natural de Llevant, a la cota més alta del cap de Ferrutx (432 m), amb una gran perspectiva de la badia d'Alcúdia i del canal que separa Mallorca i Menorca. L'excursió és relativament fàcil, ja que accedirem a la torre des del camí que construïren els presos republicans. Sortirem de la plaça a les 9 hores amb cotxes particulars.

Concert: diumenge dia 30 d'abril, la Coral Terpsicore de Valls (Alt Camp, Tarragona)

Aquesta coral, que té uns 17 anys d'existència i que llueix el nom de la musa grega de la poesia coral i de la dansa, Terpsicore, es desplaça a Mallorca per celebrar diversos concerts. Aprofitarem l'avinentsa, gràcies al seu desinteressat oferiment, per gaudir a Algaida de la seva música.

Acompanyats de piano, bateria i la veu d'un narrador, ens volen convidar a fer un passeig per la història de la música negra. Per això, ens oferiran un repertori basat sobretot en les cançons que s'emmarquen dins la tradició dels espirituals negres i el gospel, a més d'altres cants populars de Surinam, de l'Àfrica i de Brasil. El concert serà a les 19.30 h. a l'església parroquial.

Festa del llibre

Ja és habitual que a Algaida feim el nostre propi Sant Jordi amb una mica de retard: així ho celebrem dues vegades! Conjuntament amb la Biblioteca Municipal i l'Ajuntament d'Algaida, enguany hem preparat el següent programa d'actes:

Teatre: dissabte dia 13 de maig, l'obra « Àngel », a càrrec de Lluís Colom.

Es tracta d'una obra en què el seu autor i intèrpret, Lluís Colom, intenta aconseguir la complicitat de l'espectador per entrar dins el seu joc poètic. L'espectacle té una duració aproximada d'uns 45 minuts. La representació serà a les 22 hores al Casal Pere Capellà.

Venda de llibres: diumenge dia 14 de maig.

Com ja és tradicional, aprofitam un dels diumenges del mes de maig per oferir als nostres socis i simpatitzants la possibilitat de comprar llibres en català amb descompte. Serà a partir de les 18.30 hores a la plaça.

Conferència: dissabte dia 20 de maig

Presentació del llibre "Turisme i política. L'empresariat hotelier de Mallorca", a càrrec del seu autor Joan Amer i Fernández i de l'historiador (descendent d'algaïdí) Antoni Trobat Alemany.

A la contraportada, hi podem llegir: «Aquest llibre, fruit de quatre anys d'investigació, és un estudi sobre l'empresariat hotelier de Mallorca, a mig camí entre la sociologia, la història contemporània i la ciència política. Tot combinant la narració històrica i la interpretació de les relacions de l'influent lobby hotelier mallorquí amb l'Administració pública, Joan Amer (doctor en sociologia per la Universitat Autònoma de Barcelona) ens aproxima, amb rigor i profunditat, al debat suscitat per l'espinesa qüestió del model de creixement econòmic i turístic illenc».

L'acte serà a les 22 hores, al Casal Pere Capellà.



Una passejada, dues estampes...

es saig



Poètic de contemplar, però dur, molt dur, per esplugar, per viure. És el paisatge de Liern, una mar de quietud després de les turbulències visuals de les casetes del camí. Presideix la calma una barraca de roter esplèndida i gran com una seu, amb volta i arc ogivals. Desconec si aquesta barraca figura al catàleg d'allò que hem de conservar, però li sobren mèrits per fer-ho.



Miquel Serra

Número 64, abril de 1986



La portada d'Es Saig d'abril del 86 estava dedicada a un grup d'al·lots que l'any 1902 anaven a escola amb D. Miquel Balaguer; estam parlant de fa més de cent anys. I és que durant aquests vint-i-cinc anys de vida a la revista, hem publicat moltes fotografies, d'antigues i d'actuals, que reviu un segle llarg de fets i persones del nostre poble.

Un tema del moment era la presentació del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana, vuitanta anys després del promogut i inspirat per Mn. Alcover. Hi estava dedicat l'editorial de l'Associació de Premsa Forana i altres articles. També hi havia un escrit de Miquel Sbert, "Mestre Antoni Lleó en la memòria del poble", que constata la vigència d'aquest glosador llucmajorer i la pervivència en la tradició oral de moltes de les seves gloses.

N'Alexandre Pizà acabava les seves recomanacions sobre el colesterol amb la llista de menjars i begudes permeses enfront de les prohibides als malalts d'aquest esterol; la veritat és que la dieta recomanada a aquests malalts és depriment, perquè la llista de coses bones que els estan prohibides escarrufa.

Al noticiari se'ns informa del resultat del referèndum per entrar a l'OTAN: a Algaida la participació de votants va ser baixa, d'un 53%, i els resultats bastant ajustats: 638 votaren sí, 531 es decantaren pel no, amb 121 en blanc i 25 de nuls. Queda clar que tot i la propaganda oficial a favor del sí, el fervor atlantista no arrelà gaire.

La Xerradeta era amb els components de l'Orquestrina d'Algaida, que aleshores començava a caminar i havia fet les primeres actuacions públiques. És curiós recordar quins foren els iniciadors. Eren onze els components: Bernat Fuster a la bateria, Biel Riu (baix), Víctor i Delfi Mulet (guitarras), Miquel Ramon i Xisco Ramis (trompetes), Llorenç Caragol (saxo-tenor), Biel Torres (clarinet), Tomeu Salas (clarinet i percussió) i Miquel Massanet (trombó). No hi havia vocalistes i d'aquest grup inicial qui més qui manco ha pres per altres camins. Això és la vida.

La *Linaria micrantha* (Cav.) Hoffm. & Link

Etimologia

El nom genèric, *Linaria*, deriva del llatí *linum*, que li donaven aquest nom per la semblança al lli vertader. El nom específic, *micrantha*, significa literalment flor petita (del grec *micro-*, petit i *anthos-* flor), i fa referència a la característica més destacable quan un veu aquesta planta.

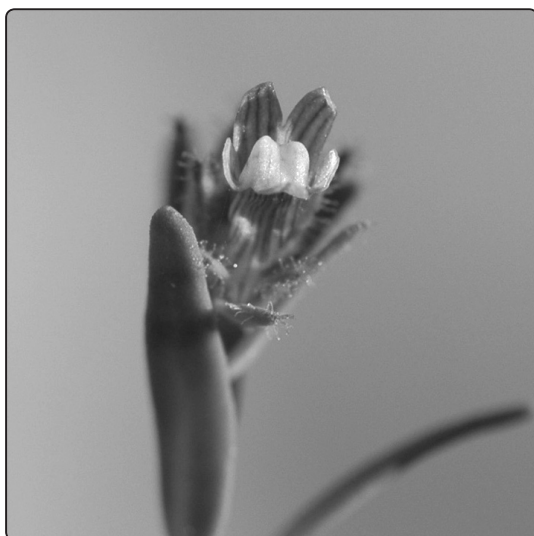
Descripció

Planta de la família de les Escrofulariàcies. És una planta herbàcia, anual (teròfit), que pot assolir els 50 cm d'alçada, però que en anys secs es pot quedar a la meitat. Presenta les tiges glauques (color verd blavós o verd grisenc) i glabres (sense pèls; a la part florida de la tija presenta pèls glandulosos. Les fulles són simples, sèssils (sense pecíol), de forma linear o lanceolada, planes o amb el marge una mica revolt. Les fulles inferiors es

disposen de forma verticil·lada (surten tres fulles de cada nus de la tija), les superiors són alternes. Les flors es disposen en inflorescències del tipus de raïm, amb bràctees a la base de cada flor. El color de les flors és variable ja que com totes les boques de llop o de lleó (molt emparentades amb ella) presenta distints colors a la mateixa flor. En el cas d'aquesta espècie predominen els colors cel i blanc. El calze presenta cinc sèpals soldats de color verd. La corol·la és molt petita, de fins a 5 mm, i presenta cinc pètals soldats dividits en dos llavis (dos pètals al superior i tres a l'inferior), a més es diferencia un esperó de fins a 1 mm. L'androceu està format per quatre estams lliures, però soldats a la corol·la. El gineceu està format per dos carpels soldats completament de tal manera que només diferenciam un ovari, un estil i un estigma. El fruit és una càpsula dehiscent que sobresurt del calze. Les llavors són alades i petites, de color grisenc i forma suborbicular.

Floreix durant els mesos de març a maig. Fructifica i dispersa les llavors poc temps després de florir, fins i tot és molt habitual trobar flors obertes, fruits verds i fruits madurs, que dispersen les llavors, tot al mateix temps.

És una planta que viu a les vores de camins, de carreteres i de pastures, però que és molt sensible als herbicides. Per aquest motiu cada vegada s'està convertint en una espècie més rara i, fins i tot començam a trobar-la exclusivament damunt de les parets i marges que es troben a la vora de la carretera i on no arriba la nefasta influència dels herbicides. Seria desitjable i necessari que

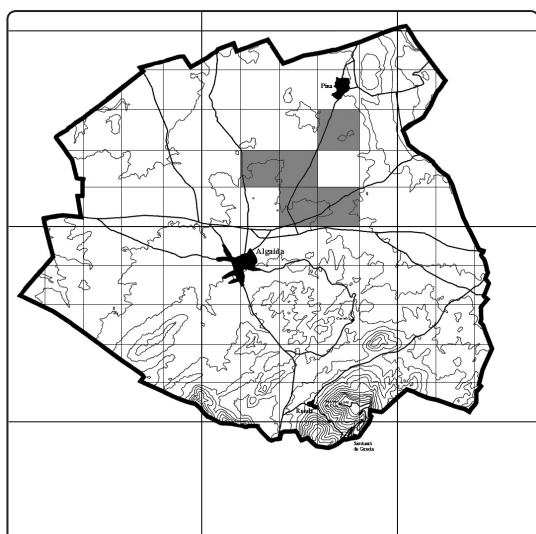


tots els municipis com Algaida, que es declaren sostenibles, aturàssim aquest ús indiscriminat d'herbicides, ja que molt sovint s'aconsegueix l'efecte contrari al desitjat, de manera que les vores de carreteres se'ns omplen de plantes resistents, més dures i difícils d'esvair que les delicades plantes que ocupen aquests ambients prèviament.

És una planta de distribució mediterrània. A Balears viu a les illes de Mallorca, Eivissa i Formentera, on és localitzada, o rara, pels mateixos motius que hem comentat abans. A Algaida la podem trobar a les vores de les carreteres de la part nord del nucli urbà, concretament les que uneixen Algaida amb Pina, Sencelles o Sant Joan. Tot i això, és molt probable que la planta sigui a més indrets ja que la seva petita mida i l'escassa aparença de la seva flor la fan difícil de localitzar.

Usos tradicionals

No en coneixem cap, si bé el pare Bonafè, a la flora de Mallorca, indica que la planta fou introduïda a les Balears per cultivar-la, suposo que amb finalitats ornamentals.



Fa 409 anys

De l'any 1597 tenim notícia de la celebració de la benedicció dels fruits al puig de Randa. L'acord de l'Ajuntament (9 d'abril) diu així: "...com quiscun any se fa le benedictio dels fruits universals enlo puig de rande en que venan los magnífichs Jurats del regne i gent i los Canonges pfer dita benedictio acostuman de anar deasi ab proseso solemne i tambe acostumaven fer un refresch p la gent deun poch de pa i un qurti de vi i taronges i axi com son cosses que tot es aservey dedeu nre. S. Demanam a V. M. Si tindrem loch defer aquexa caritat i refresch depa vi i taronges plos Rnts preveres i plos qui aniran en dita prosesso. ...fonch votat... jurats tingan plepoder i sindicat de fer pastar lo que ben vist los sera i compren un qurti de vi i les taronges que se acostume i que tingan compta enben repertir totes les dites cosses".

Aquest mateix any es parla de les dietes dels jurats que eren de 5 sous "i ara par que totes les cosses son remuntades axi de manjar i beure com de robes et alias...". S'acorda que "de qui aldevant tingan de salari VI sous".

També s'ha de seguir l'obra del cor de l'església "i com sie cossa que nos pot fer feyne sense dines i tambe se deu molt bone sume amon Juan rossello candeller pla sera y luminarie i axi demenama V. S. Se fassa un tall..."

Finalment recordarem (10 d'agost) que s'acorda fer una crida per qui vulgui fer de botiguer ja que "... com deu ntro. Sor. es servit no tenim la anyada tant bona com se pensave i axi com lo poble no puga estar sens butiga i loch ahont se ven blat..."

Pere Mulet

Les tempestes perfectes de Mart

Mart, el nostre planeta veí, es sol conèixer també com a Planeta Vermell, ja que la seva terra, les seves roques i el seu cel tenen una tonalitat vermellosa o rosada. Aquest color vermell tan característic ha estat observat pels astrònoms al llarg de la història. Els romans li varen donar nom en honor del seu déu de la guerra. Altres civilitzacions tenen noms similars. I els antics Egipcis l'anomenaren *Her Descher* que significa “el vermell”.

Tot el planeta està cobert per aquesta terra o arena de color vermellós, que forma un desert a nivell planetari. Tot el planeta és un desert! L'únic que es pot considerar un ambient diferent d'aquest són els dos casquets polars de gel que té al pol nord i al pol sud. Però encara que sigui un desert, s'ha de dir que fa un fred que pela, amb una temperatura mitjana diària d'uns 50 graus sota zero. I per què és més fred que la Terra? Per la distància amb el Sol, ja que com que està més lluny, li arriba menys calor, a part que com que no té una atmosfera tan meravellosa com la nostra, no pot tenir efecte hivernacle. Estau pensant que no té gaire atractiu per anar-hi a viure, eh? Doncs, per acabar-ho d'adobar, s'ha de dir que també s'hi aixequen unes tempestats d'arena i terra similars a les que succeeixen als deserts terrestres, però amb la particularitat que allà en uns pocs dies, arriben a dimensions planetàries! I és quan TOT el planeta pot veure's cobert de borrasques d'arena.

A finals de juny del 2001, una d'aquestes tempestes va començar a fer-se visible, a causa del moviment de l'atmosfera del pol sud de Mart, cap a zones de major temperatura localitzades a l'equador d'aquest planeta. I el juliol del mateix any (un mes després), aquella massa d'aire ja havia recorregut tot el planeta, remouent l'arena vermellosa, sobretot pel sud, però al nord també s'observava envoltat d'una espessa capa. El planeta sencer va quedar cobert d'una espècie de boira, per dir-ho d'alguna manera, que deixava impossible observar des de l'Espai a quasi cap de les muntanyes i encara menys les valls i els grans cràters que té. Aquesta tempesta fou la major que s'ha registrat fins ara i hi va haver segons qui que l'anomenava *La tempesta perfecta*, un nom amb unes evidents connotacions cinematogràfiques del moment (mirau la fotografia).

Aquestes tempestes són comunes a Mart, ja que les diferències de temperatures entre les distintes regions són molt accentuades i, per tant, també ho són els moviments atmosfèrics. Així i tot, d'aquestes tempestes, segons diuen, en sol haver contínuament en el planeta, i sense anar més lluny, el passat 28 d'octubre de 2005, un dia abans que Mart se situés en el punt més proper a la Terra des del 2003 (quan estava a 69 milions de quilòmetres). El telescopi espacial Hubble va fotografiar una extensa tempesta de pols, de caràcter regional (i no global com l'altre exemple), que s'escampava amb una longitud

de 1500 quilòmetres. Aquesta distància és l'aproximada que separa Barcelona i Londres. No era una “tempesteta petita”, eh?

Per aquest motiu, es pot dir que a Mart, l'agent geològic més important que modela la seca i freda superfície d'aquell món, és el vent. I explicaré que una de les manifestacions en què es mostra aquest agent, té un nom tan estrany com *Dust Devils*, que venen a ser els remolins d'aquesta “endimoniada” pols que recorren la superfície dels deserts.

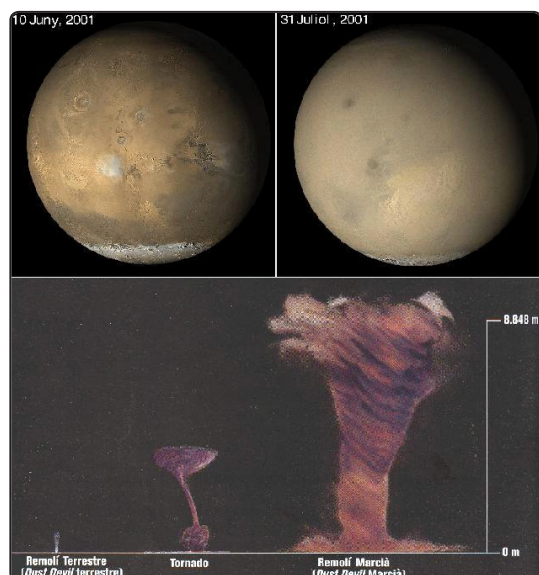
Els *Dust Devils* no són exclusius del planeta vermell, ja que s'observen amb freqüència a les zones àrides de la Terra, i eleven partícules de pols de la superfície fins a desenes o centenars de metres cap al cel. En aquest cas els meteoròlegs els anomenen remolins, i podrien dividir-se en diferents tipus, com els tornados, encara que aquests tenen una gran-

dària relativament petita, ja que a Mart són columnes gegants de pols (mirau dibuix).

La diferència és que els remolins marcians no estan associats amb tempestes, sinó que són típics d'observar als dies secs i assolellats de l'estiu de Mart, quan no passa gens d'oratge. Aquests es formen mentre l'aire està tranquil i el Sol escalfa la superfície. I quan l'aire calent del terra s'eleva a través de l'aire més fred del cel, ho fa d'una manera semblant a com les bombolles ascendeixen en una botella oberta d'aigua amb gas, fenomen que contribueix a crear una zona molt localitzada de baixes pressions. El moviment que tendirà a fer aquest ascens d'aires serà de forma rotatòria, que girarà en el sentit de les agulles del rellotge a l'hemisferi nord de Mart, mentre que al sud ho farà a l'inrevés. Quan l'ascens de l'aire sigui molt ràpid i la seva rotació sigui veloç, haurà nascut un *Dust Devil*, el qual aixecarà pols del terra fins a centenars o mils de metres!

De moment, no tenim cap data fixada per fer el primer viatge a Mart, però després de llegir això, crec que els astronautes elegits per colonitzar el Planeta Vermell, haurien d'endur-se'n un bon paraigua i pedres a les butxaques, per si es troben amb un remolí gegant d'aquests...

A dalt, fotografies de Mart abans i després de produir-se *la tempesta perfecta*. A baix, imatge on es comparen els remolins i tornados de la Terra amb els remolins de Mart, que són quasi tan grans com l'Everest.



El Tirant lo Blanc i el realisme novel·lesc

La literatura cavalleresca, el sorgiment de la qual va lligat a les obres de Chrétien de Troyes (1170-1183) i les aventures de la cort cavalleresca del rei Artús, durant un llarg període de temps es caracteritzà pel seu caràcter fantàstic i meravellós, amb uns herois capaços de fer gestes que ultrapassaven les possibilitats de qualsevol ésser humà. Aquest caire sobrenatural es mantengué si fa no fa fins que Cervantes en féu la seva paròdia a través del “Quixot”. Ara bé, al segle XV, dins l'àmbit català, ens trobam amb dues obres que s'allunyen en bona part d'aquesta manera d'entendre la qüestió, introduint-hi una dosi de realisme fins aleshores desconeguda. Es tracta de l'anònim “Curial e Güelfa” i del “Tirant lo Blanc”, d'autoria sempre debatuda però que, en tot cas, hem d'atribuir al cavaller valencià Joanot Martorell i, per ventura, amb afegitons d'altres mans (Martí Joan de Galva) i deutes amb Joan Roís de Corella.

Tant el “Curial” com el “Tirant” mostren escassos elements inversemblants, en general, i, quan n'hi ha, són usats de manera ben diferent a com eren fets servir en les tradicions originals. Els protagonistes, tot i ésser valerosos, no tenen capacitats sobrehumanes, les aventures són situades i localitzades en llocs concrets, descrits amb detallisme, que tendeix a plasmar-los amb realisme, de manera que es creï la impressió de proximitat amb el lector del seu temps, el qual se sent pròxim a l'obra, creu que els fets són possibles i, fins i tot, reals.

Això és així, en part, perquè l'autor es basa en fets trets de la realitat per construir la ficció literària. Per exemple Joanot Martorell s'inspirà en un “heroi” de carn i os, Roger de Flor (el cabdill de l'epopeia dels almogàvers en terres bizantines, a principi del segle XIV), per crear el seu Tirant. Només cal veure les fites coincidents en totes dues “gestes”: 1) El marc on tenen lloc és l'imperi bizantí. 2) Els dos protagonistes s'enfronten i derroten els turcs que assetjaven Constantinoble. 3) És una història amb final trist (Roger de Flor és assassinat; Tirant mor en certa manera “assassinat” per l'autor. 4) Tirant i Roger moren a la mateixa ciutat, Adrianòpolis. 5) Tots dos ho fan abans de poder-se instal·lar en el

poder i gaudir de l'amor de la princesa que els havia estat promesa (una neboda de l'emperador en el cas de Roger de Flor; una filla pel que fa a Tirant). 6) Tant un com l'altre ocuparen càrrecs semblants, així com els seus acompanyants, que continuaren actius després de la mort dels protagonistes.

D'altra banda els fets cavallerívols que ocorren –sobretot els protagonitzats per Tirant quan al principi de la novel·la és un jove cavaller errant– eren ben a l'abast de Joanot Martorell, el qual al llarg de sa vida es comportà com un cavaller, que en diverses ocasions mantengué desafiaments amb altres persones. El més famós de tots, quan recalà a Londres per defensar l'honor d'una germana seva, en una batalla a ultrança que havia de tenir lloc davant la cort reial anglesa però que no s'arribà a celebrar. Per això no és estrany que el “Tirant” comenci a Anglaterra, lloc que Martorell coneixia bé, ja que fet i fet hi romangué durant més d'un any. També en una altra ocasió els seus germans –ell era absent– desafiaren Ausiàs March, que demorava el matrimoni amb una altra germana seva, Isabel, amb qui finalment es casà –novel·lista i poeta eren cunyats–, tot i que n'enviudà al cap de molt poc temps. Una família bregosa, sens dubte, els Martorell...

Així mateix, Martorell prengué com a mostra episodis bèl·lics del seu temps. Per exemple, el setge de Rodes de la ficció està basat en l'atac real contra aquesta illa dut a terme pel mameluc d'Egipte el 1444. Tot i que Martorell no hi fou present, es tractava d'un esdeveniment força conegut al seu temps i sobre el qual fins i tot pogué recollir informació de primera mà de combatents que hi havien participat.

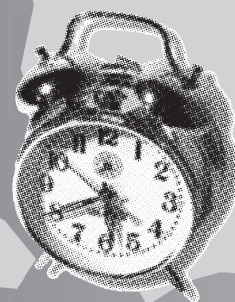
I així podríem seguir establint paral·lelismes entre la realitat i la ficció martorelliana. Això explica perquè Cervantes va salvar el “Tirant” de la cremadissa generalitzada d'obres cavalleresques amb què fa començar el “Quixot”: perquè era una novel·la realista i creïble, del seu gust, en una època en què les aventures de cavallers fabulosos ja havien passat de moda.

LLENGUA CULTURA PAÍS

Carrer del Pare Bartomeu Pou, 31
07003 Palma (Mallorca)
Tel: 971 72 32 99 Fax: 971 71 93 85
www.ocbweb.org
info@ocbweb.org



OBRA
CULTURAL
BALEAR



Ara òs l'hora Ara, l'Obra

Nom i llinatges: _____

DNI: _____ Data de naixement: _____

Adreça: _____ Poblaciù: _____ Codi postal: _____

Telèfon: _____ Telèfon mòbil: _____ Correu electrònic: _____

Marcau amb una creu la modalitat de quota elegida. El cobrament s'efectuarà anualment mitjançant la presentació del rebut al banc o caixa

☐ Quota anual ordinària 45.08

☐ Quota anual reduïda 18.03

☐ Quota anual especial _____ (indica-ne l'import)

☐ Accept expressament els termes de la clàusula de tractament de dades

Signatura del/de la soci/súcia: _____

CARTA D'ORDRE AL BANC O CAIXA D'ESTALVIS

Senyors, us agrairia que fins a nova ordre, carregéssiu al meu compte els rebuts que us presenti l'OBRA CULTURAL BALEAR a nom de la persona que s'hi associa

Nom i llinatges del/la titular del compte: _____

Banc o Caixa: _____

Adreça de la oficina: _____ Poblaciù: _____ Codi postal: _____

Banc/Caixa ☐ Oficina: ☐ DC ☐ N m. de Compte ☐

Signatura del/de la soci/súcia: _____

Clàusula de tractament de dades: A efectes de la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, doncs el teu consentiment exprés que les dades recaptades a través d'aquest formulari siguin incloses en un fitxer automatitzat de dades de caràcter personal titulat de l'OBRA CULTURAL BALEAR, la finalitat de la qual és la de processar-les i consultar-les per tal de gestionar la seva col·laboració. Així mateix, podrà realitzar-se amb les teves dades, mitjançant correu ordinari o electrònic, accions informatives d'activitats de l'OCB i d'entitats col·laboradores.
L'OBRA CULTURAL BALEAR, amb domicili a Palma, Carrer del Pare Bartomeu Pou, 31, codi postal 07003, garanteix l'exercici dels drets d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició de les dades facilitades, per a això hauràs de realitzar la teva petició per escrit. Si en qualsevol moment desistes revocar el teu consentiment a qualsevol tractament exprés, podràs fer-ho comunicant-ho mitjançant correu electrònic a l'adreça info@ocbweb.org o a través del telèfon 971 723 299.

Curiositats

Fa una quinzena d'anys (ES SAIG, núm. 121 i següents) vàrem publicar "Algunes curiositats que Francesc Mulet, llicenciat de medicina, vaig començar a anotar dia 1 de març de l'any 1788". Avui en transcriurem unes quantes, de curiositats, que hem trobat en un full solt de l'Arxiu de can Mulet, que molt probablement són anotacions del mateix Francesc Mulet que es veu que era una persona aficionada a posar per escrit tot quant li cridava l'atenció.

Fixau-vos en una afirmació que fa, una afirmació que sembla ben actual: "Així com vui en dia hei ha tan poca ganància en so conrar, així convé molt que si es pagesos volen comprar bé i tenir dobbés que negociïn en bestiar conforme tenim experiència de molts que negocien i se campen beníssim". Una manera de dir que calia fer el cap viu i procurar treure rendiment a la terra. Que la solució que insinua sigui vàlida ja és més discutible, però no es pot negar la preocupació d'aprofitar els recursos de la terra a base d'en- ginyar-se-les.

Bé. Passam a transcriure el document amb uns mínims canvis ortogràfics per fer més comprensible el text; veureu que utilitza un català, un mallorquí, bastant pur, amb pocs castellanismes, de manera molt planera i entenedora. De totes formes, els incisos que fa rompen el fil del discurs i, a més, el document presenta alguns passatges una mica deteriorats, mals d'interpretar. Aquestes anotacions les dataríem cap al 1790.

"Diu Madò Cathalina Quetglas, la nostra criada, que noltros poríem treure molt del Cañar ó del Salze sembrant-hi ais lo año que toca ser pastura, o de altra part a on pensàssem que s'hi fessen bons, advertint que com més conrada va la terra és millor.

Per a que se fassen bons los ais el lloc a on los han de sembrar heu giraran devers Tots Sants

o heu binaran, i quan los voldran sembrar (que es temps apte per esto és los últims de gener o principis de febrer en terra bona, i en terra primeta los últims de Xbre o principis de gener) els terceran, esterrossaran bé i immediatament los sembraran. El modo de sembrar-los és: com s'han començat a llaurar faran una retxa línea recta ab lo peu i, col·lateral a aquella, en faran una altra amb lo peu; lo regular és de 6 pams de retxa a retxa (vénen a ser dites retxes com aquelles tires de mitjans com fan una sala, anem a dir) perquè dins cada trast que és entre retxa i retxa hei posaran ets ais incluint una retxa que ve a ser de pam i mig a pam i mig un ai; los sembraran amb sos dits, i perquè se fassen bons los han de ficar molt dins sa terra de manera que no los han de veure gens; i no han de fer res més sinó que en tenir 3 o 4 fuies, que és dins es març, los entrecavaran en haver saó, cuidant que si hei ha molta saó no és bo perquè los pitgen amb los peus; a los últims de Bril los tornaran entrecavar, i si los sembren antes de Nadal los escugularan amb sa roada es matí perquè surtin millor los cuguls, i si no hei ha rovei amb so sol va millor (es cuguls tendres són bons frits i bullits sense rentar sinó llevant-los un bocí més avall de curucua taiant-los de cosa de 4 dits de llargària, i bullir-los, però si los volen fregir luego de taiats los posaran dins un plat i hei posaran per damunt un poc de sal i los taparan amb un altre plat o cànjom perquè fan un poc de verinada, després los posaran dins la pella sense oli ni res i ésta tapada amb un plat, i a foc lento los mig couran, estos faran suc i el tiraran, després los fregiran a foc lento amb oli, saïm o xuia fins que pendran bon coloret; tant frits com bullits hei posaran pebre i si frits necessiten de sal n'hi posaran, i és una menja molt gustosa). En esser secs los arrabassaran que és després d'haver segat, i en faran manats i los s'enduran; en tenir-los a casa seva los eixugaran 2 o 3 dies a modo d'eixugar lli; després un dia un matí los entraran un poc humits i los estiren

un poc les coues; los compondran a modo d'una saca de blat amb les coues dedins i les cabeces defora, i par dins també hei posaran manats composts; quan los voldran vendre los adobaran llevant-los les peladures de les cabeces i un poc d'es coll de sa coua, lo que sia necessari; després los brufaran d'aigo, i havent una hora o dues que les coues se seran reblanides, los estorceran posant tres ais baix els més grossos, i després a porció de manera que en cada cama hei entren 25 pareis, esto és, 12 pareis i mig en cada mitja cama. Los ais que s'han de sembrar són los més grossos de sa cabeça, que són los de tota la circumferència llevant-los los teguments, i los del centro serviran per lo ús. Per mig cortó s'hauran menester 25 o 26 cames bones; 20 cames d'ais bons de sembradura solen fer cent cames. Quan los guarden los posen de 4 en 4 pareis i un los espolsa sa terra”.

“Així com vui en dia hei ha tan poca ganància en so conrar, així convé molt que si es pagesos volen comprar bé i tenir dobbés que negociïn en bestiar conforme tenim experiència de molts que negocien i se campen beníssim, vg. (verbi gratia) en Vic d'Inca: un dijous que es porcs van baratet compra 20 o 25 porcs i descap de 7 o 8 dies ja no en vendrà cap si veu que hi té un poc de ganància sia es dimecres a Sineu o es dijous a Inca; i també un dia tindrà 2 o 3 pareis de bísties bones dins estable, muls o mules o algun cavall bo, i en veure que té conveniència de vendre-hu, si veu que li convé heu despatxarà tot; i també alguns dies tindrà a Son Vic cent i cent euveies que tindrà allà per pasturar una setmana, anam a un dir, i dins un dia o dins pocs dies les vendrà totes i a vegades tindrà 20 euveies a sa plaça per vendre i veurà que no van massa cares i llavò en comprarà 30, i crec que fa molt bé, i així heu ha de fer aquell qui té dobbés i desitja servir-se'n.”

“D'altra manera n'hi ha molts qui s'enganen, vg. a la Marina de Lluçmajor hei ha diferents i més qui alguns anys en esser un poc prim no cuien blat per menjar la casa i veim que tenen euveies i porcs, o una ego o dues si poden i un parei de someres o tres, i un pic que sa sort los diu un poc se riuen d'aquells qui cuien cent o cent-trenta quarteres de blat perquè passen pena tot l'any i llavò si heu 'guessen de contar tot, missatges, llaurar de parei i es jornals, llavò d'entrecavar, segar, etc. com ve es cap i lo últim tot hei torna amb sa conró; i també n'hi ha alguns que com ve es temps que és hora de comprar anells per donar-los ses estiuades i llavors els venen, compren 20, 30 o 40 anyells i los donen ses estiuades i llavò estan grassos i los venen, i s'hi solen guanyar molt, i alguns compren xotets i fan lo mateix i també guanyen molt.”

“Dia 4 i 5 de febrer de 1788 va empeltar el Dr. Fiol en lo hort de Montission ametlers de pruneres i pastanagues¹, fruita que n'hi heia a Son Vila de muda i los ametlers ja havien tret i florit però les mudes de prunera i pastanaga no havien tret sinó brotonat, i duia un trinxet per fer ses mudes qui taiava com un rauó i una esmoladoretta com una filadora i dues proves² d'os, una petitoneta i l'altra més grossa, llises per davall i damunt una espècie de caire puntiaguda, i es fang el fan d'argila mesclada de paiús prim de dins sa menjadora i ell féu porgar terra de dins s'hort i l'hei posà sense paia ni res, fet fang, i es fang el posen per damunt es cordat par damunt lo que han taiat, i un pilot damunt cada muda i s'altre el taien amb un xorrac o serres”.

¹ Varietat de prèsec de color molt vermell. (DCVB)

² Instrument de tall amb què els empeltadors separen l'escorça del tronc per ficar-hi la muda. (id)

Margalida Garcies Vich

Vicona



Ja fa tres mesos que no entrevistàvem una dona i en Joan va tenir l'encert d'elegir na Margalida, dona ben coneguda per tots, no només per ser una persona algaidina, sinó també per la seva contribució en l'àmbit social del poble, dona involucrada en les tasques de l'església i la Pau de Castellitx, com també en tot el que es refereix a donar suport i ajuda.

1. Presentació.

Som na Margalida Garcies Vich de malnom Vicona, tenc 71 anys, mon pare era n'Agustí *de sa serra* i ma mare na Margalida *Vicona*. Érem tres germanes: na Maria, na Jerònia i jo.

Em vaig casar amb en Pep Puigserver *de can Mas* ara farà 48 anys. Hem tengut quatre fills, na Miquela, na Margalida, n'Antònia i en Francisco; tenim tres néts: en Biel, en Josep i en Josep petit, en Tomeu, el gendre, i na Maria, la nora.

2. Infància.

Tenc molts bons records de la meva infantesa viscuda al carrer del Colomer, devora la creu, jugant amb les meves amigues, na Catalina *Musi*, na Catalina *Bondia* i moltes més. Els

nostres jocs eren juli, pilota, piso i bolles. També en aquell temps començàrem a ballar ball mallorquí, ens ho passàvem molt bé.

De petitona vaig anar a ca les monges i, després de la primera comunió, vaig passar a les Escoles. Les dues mestres que vaig tenir foren donya Amparo i donya Consuelo, les record amb gran estima i respecte, foren molt bones mestres. Hi vaig anar fins als 11 anys, supòs que fou per ajudar a ca nostra amb les feines del camp, però sí que els vespres anava cada dia a repàs amb don Toni Pizà.

3. Joventut.

Ja dins la joventut, a part d'ajudar a ca nostra, m'agradava molt fer teatre. No havíem representat una obra quan ja en teníem una altra de preparada, sempre estàvem en marxa! Mon pare deia: sempre tenen llevat posat. Les vetlades, que ho eren de divertides! Ximbombades, triades de bessó,... i quan no teníem res érem deu o dotze envolades a la camilla de ca meva i no paràvem de riure i passar gust... La meva germana Maria, que sempre tenia el 'tapete' emmidonat i planxat, li deixàvem fet un pedaç mastegat. A ma mare li agradava que les amigues venguéssim a ca nostra, era una dona molt comprensiva i tenia una gran confiança amb nosaltres.

4. Feines o ocupacions.

Sempre vaig fer feina a ca nostra, anava a fora vila amb els meus pares i els vespres a totes les funcions de l'església, i molt que m'agradava, a més també era un motiu per sortir a fer una volta per plaça.

5. Invent o avançament més important per a la humanitat.

Pens que l'electricitat, ho mou tot.

6. Invent o avançament més important per a vós.

Tots som molt bons, però per a mi la rentadora.

7. Persona o personatge que sia més positiu per a la humanitat.

El D. Barnard, que fou el que trasplantà el primer cor, des de llavors quantes vides s'han salvades!

8. Persona o personatge que admirau.

La nostra reina donya Sofia, la trob discreta, senzilla i molt humana, m'agrada.

9. El fet passat durant la vostra vida que considereu més important per a la humanitat.

Quan es constituí la democràcia al nostre país, fou una passa fonamental per respectar les idees de tothom.

10. El fet més important dins la vostra vida.

El meu casament amb en Pep, el dia que nasqueren els nostres fills i els nostres néts.

11. Amb el temps, digau-nos una cosa en què hagueu millorat.

Tenc més temps per a mi, més comoditats, puc fer activitats, gimnàstica, tai-txi, no tenc

obligació de quan els meus fills eren petits.

12. Amb el temps, digau-nos una cosa en què hagueu empitjorat.

Amb l'edat em sent més limitada, la memòria em falla, no tenc tanta d'energia i em cans més, però és lògic als 71 anys.

13. Per qui posaríeu la mà al foc.

No ho sé, la veritat, crema molt.

14. Amb qui no aniríeu fins al cantó.

Amb aquelles persones que no són clares, que van d'embulls i no són sinceres.

15. Què faríeu si fóssiu quaranta anys més jove.

Supòs que faria el mateix que he fet. Bé, segurament estudiaria, tendria el carnet de conduir, però per damunt de tot intentaria fer les coses el millor possible.

16. Un defecte.

Molts, no sé si de cada dia en tenc més.

17. Una virtut.

(Aquesta pregunta la contesta en Pep). Na Margalida és molt comprensiva, mira sempre de millorar les coses, sempre està disposada a ajudar i donar una mà, tant a la família com als externs.

18. Una il·lusió.

Que la família tengui salut i que els néts, que són els més joves, vagin creixent dins un ambient sa i es formin unes bones persones.

19. Una queixa.

Els cotxes que hi ha aparcats a la plaça i davant l'església, si no n'hi hagués guanyarien

en bellesa i amplitud.

20. Una preocupació.

Els immigrants, quin desastre aquesta gent que arriben a les costes espanyoles! Fa feredat, quina responsabilitat que tenen els grans dirigents mundials, tant de bo nosaltres poguéssim ajudar a arreglar-ho, però aquests fets tan desastrosos no estan al nostre abast.

També em preocupa molt el tema de la droga.

21. Un consell.

Que fóssim més tolerants, segur que ens estimaríem més, tendríem més unió i seguríssim que viuríem més en pau.

22. Un racó d'Algaida:

a) que us agradi:

el casc envoltant l'església, el carrer de la Victòria, el de l'Esperança, tot aquest nucli és el que més m'agrada, per a mi és el bessó del poble.

b) que no us agradi.

Tots els racons d'Algaida m'agraden.

23. Un algaidí que hagueu conegut i tengui la vostra admiració.

Sempre vaig admirar com a matrimoni en Biel Torres, *el sastre Torres*, i la seva dona, na Damiana. Ja de ben joveneta han tengut la meua admiració, les trobava una parella model.

24. Un algaidí històric que considereu important.

El pare Bartomeu Pou, per la seva intel·ligència i la seva entrega. Jo en som descendent, mon pare era fill d'una neboda seva, però a part del meu parentesc, el consider l'algaidí més important de la història.

25. Tria una cançó.

Moltes, ja sabeu que som molt cantadora, però dues ressalten per damunt les altres: 'La balanguera' i 'Mediterraneo' d'en Joan Manuel Serrat.

26. Tria un entreteniment.

Tenir cura les plantes i jugar amb en Josep petit, em dóna molta alegria. També cantar a l'Orfeó i al cor de l'església. A l'Orfeó hi cant des que es va fundar, fa molts anys, i al cor, des que era nina petita, és a dir fa uns 60 anys, quasi res! (Nosaltres li donam l'enhorabona per la seva constància).

27. Tria un menú per a diumenge a migdia d'estiu.



Una ensalada variada, amb costelles torrades i una ensaïmada amb gelat d'ametlles.

28. Triau un de quatre: televisió, fer randa, passejar o un concert musical.

Un concert musical.

29. Com arreglaríeu el problema del trànsit dins Algaida.

Supòs que és molt difícil, pens que hi ha gent especialitzada amb aquests problemes, és necessari millorar-la, però insistesc que crec que és molt difícil.

30. Què us suggereix la paraula 'solidaritat'.

Moltes coses: compartir, estimar, tenir en compte els altres,... em sent compromesa. La solidaritat m'ha acompanyat i m'acompanya en el meu dia a dia, em sent sensible en tot el que afecta aquella gent més desfavorida que nosaltres, sofrec per aquesta causa i amb la meua petita i humil mesura he procurat contribuir per donar el suport que m'hagin demanat o jo hagi pogut veure que feia falta.

31. Lloc on posaríeu l'aturada de l'autobús.

A la plaça, és més avinent per a la gent.

32. Si poguéssiu fer un únic miracle què faríeu?

Acabarien les guerres i la fam a tot el món.

33. Voleu afegir qualque cosa?

Si, donar-vos les gràcies pels vostres escrits, feis una feina molt d'agrair i demostra l'interès que teniu per Algaida i els algaidins. Us

vull encoratjar per seguir endavant, perquè sé que aquestes entrevistes agraden a molta gent, gran i jove.

34. A qui us agradaria que féssim aquestes preguntes el mes que ve?

A n'Antònia *Serrana*.

35. Per acabar ens heu de fer una glosa.

En Pep ens diu que aquest matí mentre feia la seva caminada diària ha compost aquesta glosa que diu així:

Fa molts anys que estam casats
tenim fills i tenim néts
tenim bastants d'amics fets
i mos sentim molt estimats.

Abans d'acabar, li demanam a na Margalida que ens conti com organitzen els dies que van als menjadors socials de Palma a servir el dinar, ja que sabem que ella és la responsable d'Algaida.

Ens diu que la responsable és na Francisca Amer (sencellera) que això no lleva que ella hi vagi tots els dies que pertany a Algaida, que és un diumenge cada 3 mesos. Som 5 o 6 persones, dones i homes, de joves i de més grans, que anam de voluntaris al menjador del Patronat Obrer, a servir el dinar a gent que no té on ni què menjar. Des d'aquí vull convidar a totes aquelles persones que hi puguin anar, que es posin en contacte amb na Francisca o amb jo mateixa.

Tot un exemple de solidaritat i compromís viscut al dia a dia, amb normalitat i constància.

Gràcies Margalida, gràcies Pep.

**Margalida Fornereta
Miquel Molleta**

El PSM d'Algaida presenta el seu projecte d'esquerra nacionalista als joves

“Ens trobam en un moment crucial per decidir com serà el futur d'Algaida, Pina i Randa”

L'Agrupació d'Algaida del PSM va organitzar el passat dissabte 11 de març un encontre adreçat especialment als joves del municipi.

L'acte, obert a totes aquelles persones properes a l'esquerra nacionalista, va comptar amb la presència del president del PSM-EN i batle de Vilafranca, Jaume Sansó, i altres destacats membres del partit.

Va fer les presentacions l'actual secretari general de l'Agrupació d'Algaida i regidor a l'Ajuntament, Pere Sales, que en un moment de la seva intervenció va dir que ens trobam en un moment crucial per decidir com serà la vida,

social, econòmica i cultural dels que vivim a Algaida, Pina i Randa. El PSM des d'un plantejament obert i democràtic, com pertoca en un partit d'esquerra, ha de cercar i donar solucions.

A l'encontre es va posar de manifest que la política local, entre altres coses, té l'objectiu de resoldre els problemes dels veïns i veïnes per assegurar el seu benestar i una bona qualitat de vida.

Per això, a la política local és tan important allò que es fa, com allò que no es fa i, evidentment, de la manera com es fa.





A l'acte es va fer una crida a totes aquelles persones que des d'un plantejament d'esquerra nacionalista vulguin treballar per dissenyar un nou model d'Ajuntament.

L'objectiu és ben clar: fer més coses i sobretot fer-les d'una altra manera.

El PSM d'Algaida vol impulsar un projecte engrescador, jove, amb idees noves. Un projecte progressista per fer front a una societat conservadora i a una manera de governar allunyada de la gent.

Per això, aquest acte va ser de qualche manera el "sus" per preparar el programa electoral de les eleccions municipi-

pals que se celebraran l'any que ve.

Es tracta d'impulsar els grans projectes que Algaida, Pina i Randa necessiten però, sobretot, d'estar atents als petits detalls del dia a dia.

En resum, l'acte va servir una vegada més per constatar que el PSM té molt a fer.

El mateix dia, una representació de l'Agrupació d'Algaida del PSM va participar en un sopar del partit que es va fer a Lloret.



La vida és de vegades complicada, també legalment. Fa alguns mesos van aparèixer públicament, com se sap, moltes diferències i fortes discrepàncies entre algunes lleis recents i les exigències derivades de la moral catòlica, defensada principalment per la jerarquia eclesiàstica, concretament per la Conferència Episcopal Espanyola.

Per no fugir d'estudi, ara ens hem de referir a la Llei 13/2005 d'1 de juliol, aprovada per majoria pel Congrés de Diputats, la que permet legalment els matrimonis homosexuals i també la possibilitat que aquests puguin adoptar. Per a la moral catòlica els matrimonis homosexuals són inadmissibles perquè van en contra de l'ordre natural i provoquen desviacions perverses. Perjudiquen la veritable família i no mereixen tampoc el nom tradicional de matrimoni que és, com se sap, el celebrat sols entre un home i una dona. Per tant, van aquells també contra la raó en permetre també que puguin adoptar dos homes i dues dones. Això lesiona greument els drets dels infants a tenir un pare i una mare.

Per la llei esmentada dels matrimonis homosexuals es tracta del contrari, segons el preàmbul de la llei i d'alguns comentaristes, d'acabar amb les humiliacions i marginacions personals i socials inacceptables. Sobre tot actualment per l'evolució dels models i valors, però que han patit durant molts segles els homosexuals. S'afirma que s'ha evolucionat molt en una societat lliure, pluralista i oberta. No es pot admetre, avui dia, pel principi bàsic d'igualtat, discriminacions per raó del sexe i s'han d'estendre tots els drets civils dels matrimonis tradicionals a les persones que voluntàriament vulguin celebrar, per relacions de convivència i d'afecte, els indicats matrimonis homosexuals. Afirmen també que l'adopció es fonamenta més amb

l'estimació dels adoptants envers els adoptats i no necessàriament en les diferències entre els dos sexes.

L'esmentada jerarquia catòlica defensa també que els funcionaris públics no han d'obeir la indicada llei. Han de fer objecció de consciència i negar-se a celebrar els citats matrimonis homosexuals, ja que l'esmentada llei és injusta i com a conseqüència no hi ha obligació de complir-la. S'ha interposat i acceptat un recurs d'inconstitucionalitat contra aquesta llei. El Tribunal Constitucional haurà, per tant, de declarar en el seu dia si és o no constitucional.

Altres lleis també són criticades per la moral i doctrina catòlica, com la que estableix la supressió d'alguns tràmits per facilitar el divorci. També abans de 1989, va criticar fortament la despenalització de l'avortament. El Codi Penal el despenalitzava en tres supòsits, dins un temps determinat els dos primers i en tot cas cal el consentiment de l'embarassada i la intervenció i dictamen de metges i que es practiqui en un centre sanitari. Els supòsits no penalitzats per la llei són concretament: en cas de violació que hagi estat denunciada i també en el cas de tares físiques o psíquiques greus del fetus i tercer per evitar un perill greu per a la vida o la salut física o psíquica de l'embarassada.

El Catecisme i el Codi Canònic estableixen la pena d'excomunió immediata pels que procuren o realitzen l'avortament, que el qualifica en tot cas d'un crim contra la vida d'un innocent.

També es va pronunciar la doctrina catòlica, fa temps, contra el control artificial de la natalitat; no admet, per tant, l'ús dels preservatius i les píndoles anticonceptives. No obstant això, l'ús d'aquests mitjans resulta en la pràctica avui molt general, com es

diu. També aquests mitjans artificials són recomanats per molts de governs i sanitaris per lluitar contra la sida, evitar embarassos no desitjats i disminuir especialment els avortaments demanats per les adolescents. Al contrari, són acceptables per a la doctrina catòlica l'ús responsable de mitjans naturals del dit control, com el mètode d'Ogino i la temperatura basal.

També s'ha pronunciat la doctrina catòlica contra la fecundació mèdica assistida, practicada a alguns matrimonis que no poden engendrar naturalment però que volen tenir fills. L'esmentada fecundació pressuposa, però, la manipulació d'embrions, el que no accepta la citada doctrina. No obstant això, avui hi ha persones de més de vint anys, conseqüència precisament de la fecundació assistida.

El Catecisme catòlic tampoc admet la investigació terapèutica mitjançant cèl·lules mares embrionàries, per cercar mètodes de desenvolupament de teixits per poder curar un dia, en el futur, determinades malalties ara molt greus: la de Parkinson, Alzheimer, etc..., que també requereixen la manipulació d'embrions, ja que parteix del principi que s'ha de defensar la vida des de la concepció fins a la mort natural. Per això, també rebutja la denominada eutanàsia activa. La vida depèn de Déu. No obstant això, admet els tractaments humans pal·liatius de malalties terminals i irreversibles per disminuir els dolors, i desaconsella també l'allargament artificial de la vida del malalt terminal, sense que això pugui beneficiar el pacient.

Alguns científics que treballen amb les tècniques sobre els citats embrions han indicat que les cèl·lules embrionàries fins que no ha passat un temps molt breu, no constitueixen en principi pròpiament un fetus i que sols

comença a ser-ho al dividir-se les cèl·lules i formar-se els òrgans inicials constitutius del fetus.

El que resulta avui indubtable és que vivim en una època d'acceleració històrica i científica intensa. Moltes coses, usos i costums van canviant ràpidament. Fins a quin punt es podran considerar els canvis positius o negatius? El futur gairebé sempre és una incògnita. Però perquè els canvis siguin lloables és necessari èticament respectar amb justícia la dignitat de tota persona i el que això pressuposa.

D'altra banda, i per acabar, convé no oblidar que les lleis són normalment obligatòries per a tothom, sense cap excepció generalment, fins al punt, com estableixen tots els codis més coneguts, que ni la ignorància de les lleis no excusa el seu compliment. No obstant aquest rigor, pareix que seria molt oportú i just, en determinats i concrets casos, admetre expressament per la mateixa llei l'objecció personal de consciència.

En tot règim democràtic, sols el poder legislatiu pot elaborar lleis pròpiament dites, obligatòries per a totes les persones, de totes les creences, tendències i ideologies, siguin creients o no creients. Tots els ciutadans i ciutadanes, i també tots els poders públics, estan subjectes a la Constitució i a la resta de l'ordenament jurídic.

Sense tenir un cabal i profund respecte general a les lleis promulgades pel poder legislatiu en un estat democràtic participat pels ciutadans, resulta difícil la bona convivència entre tots, l'ordre necessari i també el progrés. No obstant això, s'hauria d'admetre, com hem dit, l'excepció de consciència en determinats casos especials quan aquesta resulta interpellada personalment i moralment.

Una xerradeta amb...

Quines són les activitats que duis a terme?

A part dels concerts que feim a Algaida, sortim a tocar a altres pobles. Cada any participam a la processó del Divendres Sant de Sineu, darrerament també anam a la festa de la Beata de Santa Margalida. I enguany, també hem actuat a Sant Joan. A més, cada any organitzam el ball del socis, un acte que ja es feia anteriorment i que, més que res, el feim per diversió i per oferir qualche cosa més a la gent que col·labora amb la banda. Nosaltres també col·laboram amb l'escola de música, sobretot deixant els instruments de vent metall i impartint les classes de llenguatge musical. L'any passat posàrem en marxa el mes musical, una sèrie de concerts per acostar la música a la gent, on actuaren un grup de música barroca, un saxo contemporani... Enguany ho tornam organitzar, serà el mes de maig.

(A l'hora de fer l'entrevista el programa no estava tancat)

Quina és la part positiva de tot això?

A nivell de banda intentam animar o incentivar la gent fent algun sopar o algun viatge. A més de dinamitzar el que és un poc el dia a dia, organitzam activitats, intentam posar esment amb el contacte amb l'escola de música, que va néixer, precisament, per nodrir la banda de músics, cosa que als darrers anys no ha estat així. Al seu moment, en Xesc i en Biel Torres i n'Emilio varen ser un poc els impulsors de l'escola que és de titularitat municipal.

I la negativa?

Ens agradaria que entràs gent jove i que es mantingués i s'hi involucràs. Ja sé que és difícil i que costa, però si no és així la cosa queda coixa. Actualment som una trentena i ha començat gent jove que té moltes ganes de sonar, estam contents, com més som millor. Ara per ara, la

secció de vent metall és la més necessitada, per aquest motiu férem un conveni amb l'escola de música, on incentivàvem els alumnes que triaven aquests instruments. Un altre fet a tenir en compte és que a la banda hi ha moltes dones, que per la seva edat, ara comencen a ser mares i ho han de deixar.

Com es fa el repertori de la banda?

Home, hem de tenir clar quines són les possibilitats que té la banda, això ho sap molt bé el director, que és el que cerca les peces i les adapta, a vegades substituint un instrument per un altre. Tocam de tot, hem fet concerts amb música de bandes sonores, de ballables... Podem tocar qualsevol peça una vegada adaptada, fins i tot hi ha un membre que ha compost una pasdoble a posta per a la banda, "Jugant amb en Pep".

De finances, com anau?

A nivell econòmic, com deia abans, funcionam per una part amb les aportacions dels socis i, per altra, amb l'aportació municipa. Presentam un pressupost i l'Ajuntament ens dona el que troba. Funcionam mitjançant un conveni. Les despeses varien molt d'un any per l'altre, ara en tenim bastants de vestuari, hi ha molts de joves i creixen molt aviat. Invertim sobretot en instruments i activitats.

A nivell personal i professional la música també ocupa bona part de la teva vida.

Som mestra de musica, vaig treure les oposicions d'educació musical. Fins el curs passat vaig ser la mestra especialista de música a les Escoles. Enguany vaig concursar per infantil i som la tutora de primer. Continuu a l'escola de música fent llenguatge musical.

Maria Francisca Osuna

Com tracta el sistema educatiu actual l'assignatura de música?

No li dóna importància, però no només a la música, a l'educació artística en general. De música, en feim tres quarts a la setmana; baldament ens dolgui, no deixa de ser una assignatura "maria". Des de les institucions no la potencien, quan trob que hauria de ser molt més important per tot el que pot desenvolupar: sensibilitat, creativitat...

I musicalment com veus Algaida?

Crec que prou bé, hi ha bastant de moviment, a l'escola hi assisteixen bastants d'alumnes. A nivell de grups no ens podem queixar, des de S'Orquestrina, la banda Calderona, el grup d'en Biel Majoral, S'Arrual, Sifasol, Crit de Sang a l'Orfeó de Castellitx i la Petita Coral... hi ha molta sensibilitat cap a la música. I més, si ho comparem amb els pobles veïns, com Lluçmajor o Montuïri, que són els que més conec.

A què et sona musicalment Algaida?

No ho sé. Potser a Fellini, i més ara que ve Pasqua, amb la gent a vegades ho comentam... és un poc surrealista. La processó de Sineu, amb tots els respectes, s'ha anat convertint amb un espectacle, en canvi la del Dijous Sant d'Algaida és més sentida, la gent hi va a participar no a mirar. Però... no ho sé, potser em soni a un max mix, hi ha un poc de tot.

Quan estàs sola a ca teva, sona silenci o música?

Moltes vegades pos música, som un poc triada, no hi ha res que m'agradi en concret. Ara vaig comprar el CD d'en Jamie Cullum, un jove net que toca jazz modern i m'agrada molt. Ara escoltaré aquest CD fins que em cansi, el vaig conèixer l'estiu passat a un sopar a Son Arbós, quan

encara no era molt conegut. També m'agrada la salsa, el funky... tenc uns gusts molt variats, depèn del dia.

A Algaida cada vegada hi ha més gent de fora, s'interessen per la música?

Home, si he de dir la veritat, actualment hi ha algunes persones vingudes de fora que s'interessen molt per la banda i també hi col·laboren. Crec que de la gent que ve a viure al nostre poble hi deu haver de tot, i n'hi deu haver que sí, que són sensibles amb el tema de la música, el que passa, per ventura, que no saben com acostar-se.

Per acabar, quina seria la teva banda ideal?

No sé si n'hi ha cap, però, podria ser una amb gent jove, amb ganes de sonar, implicada, motivada per fer coses per Algaida. La mitjana d'edat de la banda és d'una trentena, la més jove és na Maria Isern de dotze anys i els més veterans són en Toni Rosselló i en Biel Teresa. M'agradaria convidar, si hi ha algú que té sonera, que vengues qualche dilluns a vespre a l'assaig, serà benvingut. També he dir que Don Emilio, després de vint i cinc anys de director, ha decidit deixar-ho i estam cercant algú.

Na Maria Francisca Osuna diu que les coses no passen perquè sí, sempre és per qualche cosa. Aquell matí que decidí anar a música ha marcat la seva vida, allà va conèixer la seva parella, la música és la seva feina, els exàmens que va fer al conservatori quan era ben jove-neta li han ajudat per afrontar les oposicions i per saber estar davant els alumnes.

Banda de música d'Algaida

Casal Pere Capellà, carrer dels Cavallers
bandalgaida@yahoo.com

Biel Sastre

Maria Francisca Osuna

En clau de sol començam la xerradeta amb na Maria Francisca Osuna, una conversa que mantinguérem un assolellat dissabte horabaixa, just encetada la primavera. Però no parlarem de meteorologia, ja ho férem el mes passat. Ho farem de música, tot i que començarem parlant de l'horòscop i de bruixes.

Som un poc bruixa i a més m'ho diuen, m'agrada el tema de les cartes astrals, del tarot, no és una cosa que hagi cercada, des de punts diferents ha venguda. Abans em feia por, respecte...

Vares néixer el mes de setembre de 1976, ets verge, com sou les persones d'aquest signe?

No en sé molt, però...diuen que són bastant fidels, molt amics del seus amics, són molt maternals: protegeixen els seus i també són un poc geloses.

Com vares iniciar la teva relació amb la música?

Les meves amigues anaven a música, però a mi no em feia ganes, ma mare insistia que hi anàs. I un dia em vaig decidir a començar. Mestre Bernat i Don Emilio eren els mestres. L'escola estava a la casa de la vila i les classes es feien el matí dels dissabtes. Vaig començar un poc tard, quan tenia deu anys, ara solen començar al sis anys.

Per quin instrument et decidires?

Vaig triar la flauta travessera, més que res perquè la meva amiga, na Margalida Oliver de s'Aigua Dolça, també la tocava. Ara a la banda també toc el flautí, m'hauria pogut decidir per un altre instrument com la trompa... per posar un exemple.

I quan comences a formar part de la junta directiva?

Més o menys deu fer uns deu anys. En aquell temps, a la junta només hi havia dos representants de la banda, la resta estava formada per socis. Record que hi havia en Nofre de Can Rapinya, en Xesc Torres, Na Jerònia Rossellona, Na Catalina Mora. La majoria ho varen deixar i un grup de joves de la banda decidírem entrar-hi. En Francesc Ramis va ser president un parell d'anys i després, deu fer uns sis anys, ho vaig ser jo, com ho hauria pogut ser un altre, i fins ara.

Quina és la feina que es fa des de l'Associació de la Banda?

És l'entitat que dona suport a la banda de música. Està formada pels socis que anualment fan una aportació econòmica que serveix per dur endavant els objectius de l'associació, que són bàsicament promocionar la música i el manteniment de la banda, ja sigui per adquirir instruments, faristols o vestits per als seus components. També col·laboram amb l'escola de música. L'associació és una entitat independent i sense ànim de lucre...

